

VAR vergadering 28 juni 2013

Mr. H.J.H. van Meegen
Afdelingsvoorzitter Privaatrecht
Rechtbank Amsterdam

Bevoegdheden achter de voordeur

Inhoudsopgave

Familie Janssen

Overheidsingrijpen achter de voordeur

Huisverbod

- aantallen
- bevoegdheid
- toetsing
- bevindingen/vragen

Bevoegdheden achter de voordeur

De familie Janssen

Bevoegdheden achter de voordeur

Overheidsingrijpen ten aanzien van de familie Janssen via:

- Gedwongen opname psychiatrie;
- Ondertoezichtstelling en eventueel uithuisplaatsing van de kinderen;
- Strafrechtelijk optreden tegen geweld, diefstal en overlast;
- Bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden in verband met de leerplicht;
- Huisverbod bij huiselijk geweld....

Bevoegdheden achter de voordeur

Bevoegdheden burgemeester/gemeente bij

gedwongen opname psychiatrie:

- Inbewaringstelling
- Buurtregisseur signaleert, gericht op vrijwillige behandeling

ondertoezichtstelling/muhp:

- Verzoek ondertoezichtstelling door ovj (driehoek; voorbeeld Leidsche Rijn)
- Melding bij AMK of RvdK
- Jeugdzorg onder gemeente
- Wijziging art. 1:254, lid 4: aanwijzing voorleggen aan KiRe

Bevoegdheden achter de voordeur

Vervolg bevoegdheden burgemeester/gemeente bij

strafrecht:

Betrokkenheid casusoverleg/veiligheidshuis, prio's politie

leerplicht:

Waarschuwing, dwangsom

huisverbod:

Huisverbod/contactverbod max 28 dagen

Conclusie: veel bevoegdheden, zelfde mensen (bij gerecht)

Bevoegdheden achter de voordeur

Bevoegdheid tot het opleggen van een huisverbod

“(ernstig vermoeden van) ernstig en onmiddellijk gevaar voor veiligheid van één of meer personen in dezelfde woning.”

Risicotaxatieinstrument Huiselijk Geweld (RiHG)

Doel huisverbod: preventief, bescherming kwetsbare gezinsleden, time out

Bevoegdheden achter de voordeur

Aantallen opgelegde huisverboden:

2009 2107

2010 2935

2011 3139

2012 3529

Over 2009/2010

86% van de gevallen gelijklopend met strafrechtelijk traject

Bevoegdheden achter de voordeur

Eerste kanttekening/vraag

Als het huisverbod in het overgrote deel van de gevallen gelijk loopt met het repressieve strafrecht, maakt het zijn belofte als preventief middel dan waar? Wat is de meerwaarde van een huisverbod als een man preventief gehecht is, danwel de hechtenis is geschorst onder de voorwaarde dat hij geen contact mag opnemen met zijn gezinsleden?

Bevoegdheden achter de voordeur

Toetsing door de rechter

AbRvSt 8 februari 2012 en 16 mei 2012

“ingrijpend instrument”

“De rechter beoordeelt of de aangevoerde omstandigheden van dien aard waren dat in het voorliggende geval een bevoegdheid tot oplegging van een huisverbod bestond.”

“Indien dat het geval is, dient de burgemeester zorgvuldig te overwegen of aanwending van de bevoegdheid aangewezen is.”

Bevoegdheden achter de voordeur

Dat betekent

- Volle toetsing van de bevoegdheid, dat wil zeggen van de feiten
- Marginale toetsing van de beslissing om de bevoegdheid te gebruiken

Jurisprudentie AbRvSt:

Bij eenzijdig relaas/aangifte en ontkenning:

objectieve aanknopingspunten van (ernstig vermoeden van) ernstig gevaar vereist.

Bevoegdheden achter de voordeur

Het RiHG is een kruisjesformulier met risicofactoren.

Tweede kanttekening/vraag:

Wordt de rechter voldoende in staat gesteld om, in geval van betwisting, de feiten vast te stellen/volledig te toetsen? (Is toetsing van de bevoegdheid voldoende gewaarborgd, nu dit afhankelijk is van de opstelling van partijen, de rechtshulp niet gespecialiseerd is en slechts zelden beroep wordt ingesteld?)

Bevoegdheden achter de voordeur

Tot 2012 is er onduidelijkheid geweest over de mate van indringendheid van de rechterlijke toetsing (vol vs. marginaal). In de bestuursrechtelijke literatuur is herhaaldelijk de nadruk gelegd op marginale toetsing van de afweging van belangen en het beleid.

Derde kanttekening/vraag:

Bij de toetsing van een opgelegd huisverbod is eerst en vooral de vraag aan de orde of sprake is van (een ernstig vermoeden van) ernstig gevaar. Welke rol speelt de (marginale) toetsing van de afweging van belangen?

Bevoegdheden achter de voordeur

In de jurisprudentie is niet direct kenbaar in hoeverre de belanghebbende voor het opleggen van het huisverbod moet worden gehoord en op welke wijze dat moet geschieden.

Vierde kanttekening/vraag:

Wordt hoor- en wederhoor voldoende toegepast vóórdát tot het opleggen van de ingrijpende maatregel van een huis- en contactverbod wordt besloten?

Bevoegdheden achter de voordeur

Ex nunc toetsing door de rechter

AbRvSt 21 juli 2010

De rechter heeft een eigen bevoegdheid om een huisverbod op te heffen als na oplegging van het verbod zich feiten en omstandigheden hebben voorgedaan waardoor het (ernstig vermoeden van) ernstig gevaar zich niet langer voordoet. Gedurende de eerste tien dagen dient de rechter prudent met die bevoegdheid om te gaan en kan alleen bij bijzondere feiten en omstandigheden tot opheffing worden besloten.

Bevoegdheden achter de voordeur

Als reden voor de prudente toepassing door de rechter geeft de Afdeling als reden dat de burgemeester in het systeem van de wet de bevoegdheid moet krijgen om hulpverlening op te starten.

Art. 2, lid 9 Wth gaat ervan uit dat opheffing aan de orde kan zijn als een *aanbod tot hulpverlening* is aanvaard.

Vijfde kanttekening/vraag:

Is een prudente toepassing van de bevoegdheid tot opheffing in overeenstemming met artikel 8 EVRM (beperking van het familieleven nooit langer dan strikt noodzakelijk)?

Bevoegdheden achter de voordeur

Conclusie

Huisverboden worden vaak opgelegd en de Wth is in zoverre een succes.

Maar is het een gelukkige zaak dat voor een bevoegdheid van de burgemeester is gekozen met een bestuursrechtelijke toetsing?

Uitgangspunt is dat bij een ingrijpende maatregel behoorlijke rechtsbescherming aanwezig hoort te zijn.

Bevoegdheden achter de voordeur

Onvoldoende gewaarborgd is mijns inziens:

- het preventief inzetten van een huisverbod;
- toegevoegde waarde van het huisverbod (vergelijkbare maatregelen in het strafrecht);
- volle toetsing van de bevoegdheid;
- hoor- en wederhoor vóór het opleggen van de maatregel;
- onbevangen toepassing van de bevoegdheid tot opheffing door de rechter.

Bevoegdheden achter de voordeur

Vergelijking met BOPZ:

Burgemeester geeft in crisissituaties een machtiging voor zeer korte duur af;

Rechter beoordeelt binnen enkele dagen, na de belanghebbenden gehoord te hebben, op een ingediend verzoek voor een opvolgende machtiging.

Voordeel: Rechtsstatelijk juiste verdeling, waarbij het primair een rechterlijke taak is om in te grijpen in het privé leven van burgers op basis van een verzoek en na grondig feitenonderzoek en het horen van belanghebbenden.

Bevoegdheden achter de voordeur

Vragen/opmerkingen?